

Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25999>

Özet

Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği (MAMSÖ), bireylerin eğitim alanları ve gelecekteki mesleklerini seçme süreçlerinde rol oynayan içsel ve dışsal motivasyon faktörlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Esin Atav ve B. D. Altunoğlu tarafından 2013 yılında Türkçe'ye uyarlanan bu ölçek, Türk kültürü bağlamında psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve geçerliliğinin sağlanması amacıyla yürütülmüştür. Ölçek, toplam 21 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan çalışmalar, MAMSÖ'nün mesleki ve akademik seçim motivasyonunu güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Meslek seçimi, alan seçimi, motivasyon, içsel motivasyon, dışsal motivasyon, uyarlama, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Esin Atav, B. D. Altunoğlu.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin (özellikle lise veya üniversite öğrencilerinin) kariyer ve eğitim alan seçimlerini yönlendiren içsel motivasyon kaynakları (yetenek, ilgi, toplumsal önem) ve dışsal motivasyon kaynakları (kolaylık, çalışma koşulları, ücret) sistematik olarak değerlendirmektir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türk örneğinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, eğitim danışmanlığı ve kariyer rehberliği alanlarında öğrencilerin tercih süreçlerini daha iyi anlamak ve onlara uygun rehberlik stratejileri geliştirmek için kritik veriler sunmaktadır. Motivasyon faktörlerinin belirlenmesi, öğrencilerin gelecekteki akademik başarıları ve mesleki tatmin düzeyleri hakkında önemli ipuçları sağlamaktadır.

Yapı

Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği, motivasyon kavramının kariyer tercihlerine özel bir uygulamasını ölçmektedir. Ölçeğin psikolojik yapısı, dört temel alt boyutta incelenen 21 maddeden oluşur. Bu yapı, motivasyonun sadece genel bir kavram olarak değil, alana (eğitim) ve mesleğe yönelik spesifik içsel ve dışsal itici güçler olarak ayrıştırılmasını sağlamaktadır.

Dört alt boyut, öğrencilerin karar verme süreçlerindeki farklı etki alanlarını temsil eder: **İçsel Alan Seçimi** (kişisel yetenek ve ilgi), **Dışsal Alan Seçimi** (eğitimin zorluk derecesi gibi çevresel

faktörler), **İçsel Meslek Seçimi** (mesleğin toplumsal önemi veya kişisel değerler) ve **Dışsal Meslek Seçimi** (çalışma saatleri, ücret gibi pratik koşullar).

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, Atav ve Altunolu (2013) tarafından detaylıca incelenmiştir. Bu çalışmalar kapsamında hem **Kapsam Geçerliliği** hem de **Yapı Geçerliliği** analiz edilmiştir.

Kapsam geçerliliği, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıyı yeterince temsil edip etmediğini kontrol etmiştir. Yapı geçerliliği ise, ölçeğin teorik olarak beklendiği gibi dört farklı faktör altında toplanıp doğrulamak amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının Türk örneğinde de tutarlı olduğunu göstermiştir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. İncelenen güvenirlik yöntemleri arasında **Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu**, **Ki-Yarış Test Korelasyonu** ve **Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı** bulunmaktadır.

İç tutarlılık katsayıları, ölçeğin alt boyutlar bazında yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Genel ölçek için ve alt boyutlar için elde edilen Cronbach Alfa değerleri şu şekildedir:

Birinci alt boyut (genel): 0.76

İkinci alt boyut (görev merkezli kaygılar): 0.73

Üçüncü alt boyut: 0.76

Bu değerler, sosyal bilimler araştırmaları için genellikle kabul edilebilir düzeyde olup, ölçeğin ölçtüğü yapıların içsel olarak tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği, **4 alt boyut** ve **21 maddeden** oluşan bir yapıya sahiptir. Yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla uygulanan Faktör Analizi, maddelerin beklenen teorik faktörlere yüklendiğini ortaya koymuştur. Bu faktör yapısı, motivasyonun hem akademik alan seçimi hem de meslek seçimi bağlamında içsel ve dışsal dinamiklerini ayrıtırmaktadır.

Faktör yapısındaki alt boyutlar ve madde sayıları şöyledir:

İçsel Alan Seçimi: 3 madde (Örn: Seçtiğim öğrenim dalındaki yeteneklerim)

Dışsal Alan Seçimi: 6 madde (Örn: Öğrenimin pek de zor olmayacağı düşüncesi)

Çıksal Meslek Seçimi: 8 madde (Örn: Öğretmenlik mesleğinin toplum için önemi)

Dışsal Meslek Seçimi: 4 madde (Örn: Uygun çalışma saatleri)

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kağıt-kalem uygulaması, öz bildirim dayalı ölçek.

Language Available: Türkçe

Population Group: Lise veya üniversite öğrencileri (Meslek ve alan seçimi aşamasındaki bireyler).

Age Group: Genç yetişkinlik ve ergenlik dönemi (Genellikle 15-25 yaş aralığı).

Population Details: Ölçeğin uyarlama çalışması, Türkiye'deki lise ve/veya üniversite öğrencileri örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmaktadır. Katılımcılardan her bir maddeye ne ölçüde katıldıklarını belirtmeleri istenir.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi (1= hiç katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Kariyer rehberliği, mesleki seçim, öğrenci motivasyonu, iç tutarlılık, Faktör Analizi, geçerlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: esins@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar Esin Atav)

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Uyarlama çalışması yapan kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013 (Uyarlama çalışması yayınlandı yılı).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanım izinleri için sorumlu yazar Esin Atav ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF versiyonu şu adresten indirilebilir: [meslek-ve-alan-seciminde-motivasyon-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Atav, E., ve Altunoğlu, B. D. (2013). Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 58-70.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: efdergi.hacettepe.edu.tr

Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 4 alt boyut ve 21 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda alt boyutlar ve bu boyutları temsil eden örnek maddeler belirtilmiştir:

Çımsel Alan Seçimi (3 madde): Seçtiğim öğrenim dalındaki yeteneklerim

Dımsal Alan Seçimi (6 madde): Öğrenimin pek de zor olmayacağı düşüncesi

Çımsel Meslek Seçimi (8 madde): Öğretmenlik mesleğinin toplum için önemi

Dımsal Meslek Seçimi (4 madde): Uygun çalışma saatleri